

01096416

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.411.001.03.2016
D/16/502

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbic@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/502 – Działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Beata Pawłowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99670 z dnia 11 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Braci M. i A. Chrzanowskich w Zespole Szkół w Gródku (zwana dalej „SP” lub „Szkołą”), ul. Chodkiewiczów 18, 16-040 Gródek
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Grycuk – Dyrektor Zespołu Szkół w Gródku ¹ (zwana dalej „Dyrektorem”) (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2014 – 2016 Szkoła podejmowała prawidłowe działania na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym, związane z przygotowaniem uczniów do prawidłowego korzystania z dróg publicznych.²

Uzasadnienie oceny ogólnej

Na zajęciach edukacyjnych realizowano podstawę programową w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, w tym niezbędnych do uzyskania karty rowerowej. Uczniom zapewniono też możliwość uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych oraz akcjach i konkursach edukacyjnych promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zadbano również o bezpieczeństwo dzieci w trakcie wycieczek szkolnych.

Kontrola wykazała jednak nieprawidłowości dotyczące egzaminu na kartę rowerową w 2015 roku, polegające na jego przeprowadzeniu przez osoby niespełniające wymogów formalnych w tym zakresie oraz nierzetelnym udokumentowaniu przebiegu egzaminu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania szkoły związane z poprawą bezpieczeństwa osób nieletnich korzystających z dróg publicznych

Opis stanu faktycznego

1.1. SP była jedyną publiczną szkołą podstawową w Gminie Gródek. Jej obwód, określony uchwałą Rady Gminy Gródek z 28 marca 2008 r.³, obejmował 55 miejscowości, położonych w odległości do ok. 25 km od siedziby Szkoły. (dowód: akta kontroli str. 4)

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 do Szkoły uczęszczało 234 i 283 uczniów⁴ (funkcjonowało odpowiednio 13 i 14 oddziałów), w tym 83 i 81 zamieszkałych w odległości większej niż określona w art. 17 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵. (dowód: akta kontroli str. 5-8)

W I kwartale 2016 roku Delegatura NIK w Białymstoku przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Gródku kontrolę dotyczącą realizacji przez gminę obowiązku dowożenia dzieci i uczniów

¹ Od 1 września 2012 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Uchwała Nr XIV/105/08 Rady Gminy Gródek z dnia 28 marca 2008 r. w sprawie ustalenia planu sieci oraz granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Gródek.

⁴ Według danych na 31 marca 2015 i 2016 roku.

⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

do szkół i przedszkoli⁶. W jej wyniku stwierdzono, że wszystkim uprawnionym uczniom SP, na podstawie art. 14 a ust. 3 i art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zapewniono bezpłatny transport oraz odpowiednią opiekę w czasie ich przewozu do Szkoły. (dowód: akta kontroli str. 23)

1.2. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów trzech z sześciu klas IV – VI⁷ wykazało, że większość z nich (73,3%) uznaje drogę do Szkoły za bezpieczną. Przeciwną odpowiedź podało 12 ankietowanych, z których jednak siedmiu – na prośbę o wskazanie miejsc niebezpiecznych – podało: „nie ma”⁸. Spośród 18 uczniów deklarujących, że pokonują drogę do szkoły pieszo, żaden nie zaznaczył, że musi przechodzić przez ulice i drogi o dużym natężeniu ruchu, a jeden przyznał, że miejsca, w których przechodzi przez jezdnię nie mają wyznaczonych przejść dla pieszych. (dowód: akta kontroli str. 141-231)

Tylko trzech z 15 uczniów (20%), którzy wskazali, że (o ile mają możliwość) jadą do szkoły rowerem, zadeklarowało posiadanie karty rowerowej. Również z informacji uzyskanej w trakcie kontroli od wychowawców klas V – VI, wynika że większość uczniów dojeżdżających (przynajmniej sporadycznie) rowerem do szkoły (18 z 24), nie posiada dokumentu uprawniającego do poruszania się rowerem po drogach. Dyrektor wyjaśniła, że: „Nauczyciele promują zasady bezpiecznej jazdy rowerem w ramach godzin wychowawczych, apeli i zajęć w świetlicy, a także spotkań z policjantami i innymi współpracującymi ze szkołą służbami (...) tłumaczą dlaczego posiadanie karty rowerowej jest konieczne. Szczególnie mocno uświadomioną grupą uczniów są czwartoklasiści, ponieważ realizują te zagadnienia w ramach zajęć technicznych. (...) Współczesna Szkoła nie posiada żadnych narzędzi prawnych, które zobowiązywałyby uczniów i ich opiekunów do uzyskania karty rowerowej. (...) Brak kontroli rowerzystów przez policję demotywuje dzieci do podjęcia wysiłku i uzyskania karty rowerowej.”

(dowód: akta kontroli str. 46, 139-231)

Ankietowani wskazali pięć, ich zdaniem, niebezpiecznych miejsc: główną drogę w Walitach Stacji⁹ („ponieważ jeżdżą po niej tiry”), ul. Kolejową w Walitach Stacji (bez wskazania powodów), ul. Szkolną w Gródku przy boisku (ze względu na brak chodnika¹⁰), „ostry zakręt koło kościoła” oraz ulicę i skrzyżowanie obok sklepu „Lewiatan” (w pobliżu Szkoły).

(dowód: akta kontroli str. 141-231)

Ogłędziny terenu wokół SP, pod kątem bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym ostatniego z ww. miejsc uznanych przez uczniów za niebezpieczne, wykazała szereg nieprawidłowości w oznakowaniu (głównie przejść dla pieszych) na ul. Fabrycznej i ul. Chodkiewiczów, w pobliżu wejść na teren Szkoły. Polegały one m.in. na występowaniu nienormatywnych (niespełniających wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r.¹¹) i/lub zniszczonych i zabrudzonych znaków D-6 *Przejście dla pieszych* oraz T-27 „Agatka”, braku jednego znaku D-6 oraz ustawieniu znaków zbyt blisko siebie, powodujących częściowe przysłonięcie jednego znaku D-6, a także – w przypadku jednego znaku D-6 i jednego A-7 *Ustup pierwszeństwa* – usytuowaniu ich na zbyt niskiej wysokości (ok. 1,6 m). Ponadto stwierdzono, że bariery ochronne przy wejściach na teren szkoły od ul. Fabrycznej znajdowały się w skrajni drogi (tuż przy krawężniku) i mimo to nie zadbało o ich widoczność (farba była prawie całkowicie starta). Niezgodnie z przepisami (zbyt blisko przejścia dla pieszych) zastosowano także próg zwalniający¹².

(dowód: akta kontroli str. 24-33)

⁶ Kontrola P/16/086 „Wykonywanie przez gminy obowiązku dowożenia dzieci i uczniów do przedszkoli i szkół”.

⁷ W badaniu uczestniczyło 45 uczniów – wszyscy uczniowie klas IV b, V b i VI b obecni w Szkole w dniu przeprowadzenia ankiety.

⁸ Może to świadczyć o pomyłce przy udzielaniu odpowiedzi, na pytanie: „Czy droga którą pokonujesz w drodze do szkoły jest w Twojej ocenie niebezpieczna ze względu na zagrożenia w ruchu drogowym?”.

⁹ Jest to droga krajowa nr 65, oddalona od Szkoły o ok. 3 km.

¹⁰ Jest to odcinek drogi w lesie, oddalony od szkoły o ok. 2 km.

¹¹ Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz.U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.). Stwierdzono nieprawidłowy wygląd i/lub stopień odbłaskowości znaków D-6 „Przejście dla pieszych”.

¹² Próg zwalniający znajdował się w odległości 8,5 m od przejścia dla pieszych, podczas gdy zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r., progi zwalniające nie mogą być umieszczone bliżej niż 30 m od przejścia dla pieszych.

Występowanie ww. nieprawidłowości potwierdził Komendant Miejski Policji w Białymstoku¹³, który poinformował, że: „Z uwagi na konieczność dokonania wielu zmian w oznakowaniu na ul. Fabrycznej oraz na skrzyżowaniu ul. Fabrycznej z ul. Chodkiewiczów w Gródku ustalono, że Starostwo Powiatowe w Białymstoku niezwłocznie powoła komisję Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego z udziałem przedstawicieli odpowiednich zarządców dróg”.

(dowód: akta kontroli str. 39-45)

Dyrektor niezwłocznie (następnego dnia) po przeprowadzonych oględzinach zwróciła się do zarządców dróg o dokonanie zmian w oznakowaniu, niezbędnych dla poprawy bezpieczeństwa uczniów. We własnym zakresie pomalowano zaś bariery ochronne przy wejściu na teren szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 34-38)

Z wyjaśnień Dyrektor wynika, że w latach wcześniejszych podejmowano działania związane z poprawą bezpieczeństwa uczniów w drodze do Szkoły, m.in. interweniowano w sprawie parkingu przy ul. Chodkiewiczów, znajdującego się naprzeciw sklepu Lewiatan (wnioski zostały wzięte pod uwagę podczas przebudowy ul. Chodkiewiczów w 2014 roku) oraz o usunięcie znaków B-36 *Zakaz zatrzymywania się* na ul. Chodkiewiczów na wysokości gimnazjum, aby umożliwić zatrzymywanie się rodzicom odbierającym dzieci ze świetlicy szkolnej. Znak został przesunięty i narysowano oznakowanie poziome umożliwiające parkowanie. Dyrektor dodała: „Interweniowałam też w sprawie innych dróg powiatowych, znajdujących się na terenie Gminy Gródek, po których jeżdżą autobusy dowożące uczniów do szkoły np. drogi we wsi Kołodno, w miejscowości Waliły Dwór, w Królowym Moście, drogi Mostowlany – Wierobie, Wiejki – Zubry czy Bielewicze – Wiejki. Stan ich wymagał natychmiastowej naprawy, ponieważ bezpieczeństwo ich użytkowników było zagrożone”.

(dowód: akta kontroli str. 132-138)

1.3. Z zapisów w dziennikach lekcyjnych, prowadzonych w Szkole w latach 2014 – 2016, nie wynikało wprost, aby uczniowie byli informowani o obowiązku posiadania elementów odblaskowych przez pieszych poruszających się po zmroku poza obszarem zabudowanym. Dyrektor wyjaśniła: „Treści te przekazywane były podczas zajęć dydaktycznych. Zapoznanie uczniów ze światelkiem odblaskowym jako elementem podnoszącym bezpieczeństwo jest obowiązkiem każdego nauczyciela nauczania początkowego w ramach realizacji podstawy programowej w klasach I – III SP. Nie zawsze nauczyciel mógł w dzienniku zawrzeć informację o tym wprost, gdyż było to jedno z wielu zagadnień poruszanych podczas lekcji. Temat lekcji był najczęściej znacznie szerszy.” Temat odblasków poruszany był w ramach zajęć świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 47-54, 132-138)

Szkoła nie zakupywała uczniom elementów odblaskowych z własnych środków. Z wyjaśnień Dyrektor wynika, że w latach 2014 – 2016 uczniowie otrzymywali odblaski (opaski, kamizelki) od różnych instytucji podczas imprez i akcji edukacyjnych, np. od Podlaskiej Federacji Sportu w ramach projektu Ministerstwa Sportu i Turystyki „Multi-Sport”, od firmy ubezpieczeniowej sponsorującej Turniej Orlika o Puchar Premiera Rzeczypospolitej Polskiej, podczas wizyty uczniów w Centrum Powiadomienia Ratunkowego w Białymstoku, a także od przedstawicieli Staży Granicznej prowadzących zajęcia edukacyjne na terenie przejścia granicznego z Białorusią, w Szkole i nad Zalewem w Zarzeczanach. Ponadto PGE Dystrybucja S.A. w Białymstoku w 2014 i 2015 roku, w ramach akcji „Energetyczny tornister”, wyposażała najbardziej potrzebujących uczniów w plecaki z wyprawką i światelkami odblaskowymi.

(dowód: akta kontroli str. 132-138)

W 2015 roku 250 opasek odblaskowych zostało zakupionych przez Gminę Gródek. Przekazano je uczniom, za pośrednictwem Policji, podczas organizowanych w Szkole spotkań w ramach programu profilaktycznego „Bezpieczna droga do szkoły/domu”.

(dowód: akta kontroli str. 128-131)

1.4. W roku szkolnym 2014/2015 zorganizowano 131 wycieczek i wyjść z uczniami poza teren Szkoły. Z analizy dokumentacji 10 z nich wynika, że zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku

¹³ O informację w tej sprawie wystąpiono do Komendanta Miejskiego Policji w Białymstoku trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096), zwanej dalej „ustawą o NIK”.

w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki¹⁴:

- w każdym przypadku sporządzono harmonogram wycieczki, wyznaczono opiekunów wycieczki i jej kierownika, sporządzono „Kartę wycieczki”¹⁵, zawierającą jej program, listę uczniów, imię i nazwisko kierownika oraz liczbę opiekunów (zatwierdził je Dyrektor lub jego zastępca);
- dokumentacja ośmiu imprez zawierała regulamin wycieczki wraz z podpisami uczniów (jako potwierdzenie zapoznania się z treścią), a czterech – zgody opiekunów na udział dziecka w wycieczce. Kierownicy pozostałych wycieczek objętych analizą, oświadczyli, że w dniu imprezy również dysponowali takimi dokumentami, lecz po jej zakończeniu zniszczyli je lub zagubili. (dowód: akta kontroli str. 72-80)

Z wyjaśnień Dyrektor wynika, że większość wycieczek i wyjazdów odbywa się transportem gminnym lub PKS-em w ramach umowy na dowożenie dzieci (pojazdami posiadającymi aktualne badania techniczne). Przy wyjazdach poza granice województwa „Szkoła korzysta z usług innych przewoźników i wówczas zgłaszamy prośbę o kontrolę autokaru policji lub do Inspektoratu Transportu Drogowego.” Dyrektor dodała, że zgłoszenia dokonuje nauczyciel telefonicznie, co najmniej na dwa dni przed wyjazdem.

(dowód: akta kontroli str. 232-233)

1.5. W latach 2014 – 2016 w SP nie odnotowano wypadków uczniów w ruchu drogowym, podczas imprez wyjazdowych lub w drodze do i ze szkoły. (dowód: akta kontroli str. 81)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na bezpieczeństwo uczniów w ruchu drogowym.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w Szkole nie określono zasad (w tym terminów) przechowywania i niszczenia dokumentów związanych z wycieczkami. Skutkiem tego, w trakcie niniejszej kontroli, tylko w przypadku czterech z 10 zbadanych wycieczek z roku szkolnego 2014/2015 dostępna była pełna dokumentacja. W pozostałych sześciu brakowało regulaminu wycieczki i/lub zgód opiekunów na udział dzieci w wycieczce. Z oświadczeń kierowników wycieczek wynika, że dokumenty mogły zostać zniszczone bezpośrednio po zakończeniu imprezy lub z końcem roku szkolnego.

Dyrektor wyjaśniła, że: „Przyjęto zwyczajowo, że nauczyciel przechowuje dokumenty nie objęte archiwizacją do końca roku szkolnego, tj. do 31 sierpnia. Zespół Szkół w Gródku jest instytucją bardzo młodą, powstałą w 2012 roku (...) Dyrekcja ZS ustawicznie pracuje nad wprowadzaniem nowych regulaminów i procedur, a także nowelizuje dokumenty, które straciły swą ważność z powodu bieżących zmian przepisów prawa oświatowego. (...) Dyrektor zobowiązała się do powołania zespołu nauczycieli, który uaktualni Regulamin wycieczek szkolnych i zmiany te zostaną wprowadzone w maju, na najbliższym posiedzeniu rady pedagogicznej. (dowód: akta kontroli str. 72-80, 132-138)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania SP, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniów w drodze do szkoły oraz w trakcie wycieczek. Zwraca jednak uwagę na potrzebę uregulowania sposobu postępowania z dokumentami, dotyczącymi organizowanych przez Szkołę wycieczek, po ich zakończeniu.

2. Realizacja podstawy programowej w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

Analiza dzienników lekcyjnych, obejmujących pełny cykl nauczania dwóch klas (obecnej III a i VI b) wykazała, że w latach 2014 – 2016 Szkoła realizowała treści dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego, zgodnie z podstawą programową, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r.¹⁶:

- uczniów klas I – III (I etap edukacyjny tzw. „edukacja wczesnoszkolna”) – zapoznano ze znakami drogowymi, numerami alarmowymi, zasadami bezpiecznego poruszania się

¹⁴ Dz. U. Nr 135, poz. 1516.

¹⁵ Zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 r.

¹⁶ Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.).

po drogach i bezpiecznej zabawy, uczono korzystania ze środków komunikacji oraz jak zachować się w sytuacji zagrożenia lub wypadku,

- uczniów klas IV – VI (II etap edukacyjny) w ramach przedmiotu zajęcia techniczne oraz na godzinach wychowawczych uczono o bezpiecznym uczestnictwie w ruchu drogowym (jako pieszy, pasażer i rowerzysta) oraz przygotowywano do uzyskania karty rowerowej (o czym szerzej napisano w pkt 3. wystąpienia). (dowód: akta kontroli str. 47-50)

W roku szkolnym 2014/2015 zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym¹⁷ w klasach I – III realizowano w ramach 42 „tematów dnia”¹⁸ (średnio sześć tematów w oddziale), a w klasach IV – VI podczas 63 godzin lekcyjnych (średnio 10,5 godziny na oddział), w tym 59 godzin (93,7%) w klasach IV, głównie w związku z przygotowaniem uczniów do egzaminu na kartę rowerową). (dowód: akta kontroli str. 47-54)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Szkole prawidłowo realizowano treści nauczania z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wynikające z obowiązującej podstawy programowej.

Opis stanu
faktycznego

3. Przygotowanie uczniów do egzaminu na kartę rowerową

3.1. Realizując podstawę programową nauczania, SP w roku szkolnym 2014/2015 przygotowywała wszystkich uczniów klas IV do egzaminu na kartę rowerową. Odbywało się to na zajęciach technicznych, prowadzonych – zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami¹⁹ – przez nauczyciela posiadającego kwalifikacje określone w art. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Z dzienników lekcyjnych klas czwartych wynika, że uczniowie w ramach ww. zajęć zapoznawani byli z obowiązkowym wyposażeniem roweru, zasadami ruchu drogowego, zasadami udzielania pierwszej pomocy, a także odbywali praktyczny trening jazdy na rowerze. (dowód: akta kontroli str. 51-52, 82-92)

3.2. W 2015 roku egzamin na kartę rowerową przeprowadzała nauczycielka zajęć technicznych. W części teoretycznej egzaminu uczestniczył pedagog szkolny, a w części praktycznej policjant z Komisariatu Policji w Zabłudowie. Kartę rowerową uzyskało dziewięć z 40 (22,5%) uczniów klas IV. Wszyscy mieli ukończony wiek (10 lat), określony w art. 8 ust.1 pkt 10 ustawy o kierujących pojazdami.

(dowód: akta kontroli str. 88,102-105)

Nauczycielka zajęć technicznych, na pytanie o przyczyny niskiej zdawalności egzaminu, wyjaśniła: „Dzieci nie chcą się uczyć (nie tylko techniki). Poza tym nie widzą potrzeby uzyskania karty rowerowej i jeżdżą bez niej. Twierdzą, że Policja ich nie łapie, więc nie potrzebują karty. Również rodzicom specjalnie nie zależy aby ich dziecko uzyskało kartę rowerową”. (dowód: akta kontroli str. 102-104)

Przebieg części teoretycznej egzaminu nie został udokumentowany. Nauczycielka zajęć technicznych wyjaśniła, że w ramach tej części wypełniano komputerowo testy dostępne na stronie internetowej²⁰. Na pytanie o liczbę zdających, ww. nauczycielka wyjaśniła: „Staram się, żeby do egzaminu teoretycznego przystąpili wszyscy uczniowie klas czwartych. Na zajęciach technicznych, w wyznaczonym terminie było: 11 uczniów z klasy IV b i 19 z klasy IVa (tak wynika z dzienników lekcyjnych). Z pozostałymi umawiałam się indywidualnie. Testy „dodatkowe” przeprowadzone były na godzinie wychowawczej albo na zajęciach komputerowych – nie pamiętam teraz dokładnie. Z moich notatek (nieformalnych) wynika, że egzamin teoretyczny zdało 19 z 40 uczniów”.

(dowód: akta kontroli str. 88, 102-104)

¹⁷ W analizie uwzględniono zajęcia dotyczące zasad ruchu drogowego, korzystania z numerów alarmowych oraz udzielania pierwszej pomocy, natomiast pominięto zajęcia, które w ograniczonym stopniu mogły również dotyczyć bezpieczeństwa w ruchu drogowym, jednak nie wynikało to wprost z zapisów tematów w dziennikach lekcyjnych, np. jak bezpiecznie spędzać wakacje, zasady bezpiecznego wypoczynku, zasady bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw na podwórku itp.

¹⁸ W klasach I – III nie występuje wyraźny podział godzinowy na realizację określonych treści w ramach edukacji wczesnoszkolnej.

¹⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 155 ze zm.

²⁰ www.grupaimage.com.pl.

Z egzaminu praktycznego sporządzono protokół, zawierający liczbę uczniów, którzy do niego przystąpili (17), wskazanie egzaminatora oraz listę uczniów, którzy pozytywnie go ukończyli. W dokumentacji Szkoły dostępne były także „Arkusze zaliczeń ucznia ubiegającego się o kartę rowerową”, potwierdzające spełnienie przez dzieci, którym wydano karty, wymogów, o których mowa w art. 17 ustawy o kierujących pojazdami.

(dowód: akta kontroli str. 88, 99)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na przeprowadzeniu w 2015 roku egzaminu na kartę rowerową (teoretycznego i praktycznego) przez osoby nie spełniające wymogu określonego w art. 65 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami. Zarówno nauczycielka zajęć technicznych jak też policjant, dokonujący sprawdzenia umiejętności uczniów nie posiadali wskazanego ww. przepisem specjalistycznego przeszkolenia z zakresu ruchu drogowego.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Nauczycielka, która opracowała procedurę szkolną niewłaściwie zinterpretowała art. 65 ustawy o kierujących pojazdami, myśląc że posiadane przez nią kwalifikacje i obecność policjanta na egzaminie są wystarczające do przeprowadzenia egzaminu. Nauczycielka zajęć technicznych nabyła uprawnienia do nauczania przedmiotu technika na studiach podyplomowych organizowanych przez Szkołę Wyższą im. Pawła Włodkowica w Płocku. Tam też odbyła kurs „Wychowanie komunikacyjne dla nauczycieli”²¹, który wówczas uprawniał do przeprowadzania egzaminu na kartę rowerową. Zgodnie z prawem oświatowym kwalifikacje zawodowe nauczycielki są wystarczające, aby mogła uczyć przedmiotu technika w szkole. Aby nadać egzaminowi odpowiednią rangę zapraszała na egzamin policjanta. Nie była świadoma faktu, że policjant również nie posiada odpowiednich uprawnień do przeprowadzania egzaminu na kartę rowerową. (...) Mimo, że wszystkie zmiany w prawie oświatowym są przedstawiane podczas rad pedagogicznych, Dyrektor nie posiadała wiedzy o braku uprawnień osób egzaminujących”. Dyrektor dodała, że: „podjęła starania o zapisanie nauczyciela do WORD-u Białystok na kurs. W wyniku podjętych działań pani wicedyrektor (...) ustaliła, że od 2013 roku, czyli od zmiany rozporządzenia, WORD Białystok nie organizował takich kursów i nie planuje tego robić w najbliższym czasie. Wynika to z braku szczegółowych wytycznych do przeprowadzania szkoleń, kadry szkolącej i warunków lokalowych. W obecnej chwili zainteresowanych i zarejestrowanych jest tylko dwóch nauczycieli, w tym nauczyciel naszej szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 132-138)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

1. Dyrektor nie określiła na piśmie obowiązujących w roku szkolnym 2014/2015 szczegółowych zasad przeprowadzenia egzaminu na kartę rowerową, o których mowa w § 21 ust. 2 rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie uzyskiwania karty rowerowej²², tj. nie wskazała terminu jego przeprowadzenia, formy części teoretycznej oraz czasu trwania części teoretycznej i części praktycznej egzaminu. W wyjaśnieniach Dyrektor podała, że ww. zasady „były uzgadniane ustnie z nauczycielką techniki i pozostałymi członkami komisji. W związku z tym, że na część praktyczną umawiany był współpracujący ze szkołą policjant, termin egzaminu ustalany był z uwzględnieniem jego możliwości czasowych”.

(dowód: akta kontroli str. 102-104, 132-138)

Zdaniem NIK, określenie istotnych danych dotyczących egzaminu w danym roku szkolnym powinno być sporządzone w formie dokumentu, z którym mogą zapoznać się uczniowie i ich opiekunowie.

2. Z przeprowadzonego w 2015 roku egzaminu teoretycznego na kartę rowerową nie sporządzono protokołu, ani innej dokumentacji. Nauczyciel przeprowadzający egzamin posiadał jedynie własne notatki, zawierające wyniki z testów. Przeprowadzająca egzamin wyjaśniła: „Przed końcem roku szkolnego było dużo pracy i zapomniałam o sporządzeniu protokołu.” Przyznała też, że nie posiada innej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 88, 102-104)

²¹ Kurs odbył się w 2008 roku.

²² Dz. U. poz. 512.

Ocena cząstkowa

W SP w roku szkolnym 2014/2015, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przygotowano uczniów do egzaminu na kartę rowerową. Nie dopilnowano jednak aby sprawdzenia niezbędnych umiejętności uczniów w ww. zakresie dokonały osoby posiadające przeszkolenie, wymagane art. 65 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami. Kontrola wykazała też braki w dokumentacji z przebiegu egzaminu na kartę rowerową.

4. Udział szkoły w akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

4.1. W latach 2014 – 2016 Szkoła brała udział w projektach edukacyjnych promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz organizowała zajęcia pozalekcyjne z tego zakresu. Na przykład:

- corocznie organizowano spotkania uczniów klas I – III z policjantem, na których omawiane były m.in. podstawowe zasady ruchu drogowego (jak bezpiecznie poruszać się po drogach i przechodzić przez jezdnię) oraz rozdawane odbłaski (przypominano o obowiązku ich noszenia),
- uczestniczano w kampanii społecznej „Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj”, zorganizowanej przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., w ramach których podczas imprez wyjazdowych uczniowie zapoznawani byli z zasadami bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych,
- w roku szkolnym 2015/2016 uczniowie klas pierwszych uczestniczyli w programie „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, którego partnerem było Biuro Prewencji i Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji,
- uczniowie klas szóstych w 2015 roku włączyli się do zainicjowanej przez Podlaskie Kuratorium Oświaty akcji promującej nr 112, nagrywając film dotyczący tej tematyki,
- podczas ferii zimowych w 2016 roku realizowano projekt edukacyjno-profilaktyczny „Bezpiecznie i zdrowo w szkole otwartej na świat”. Uczniom zorganizowano spotkania m.in. z policjantem oraz ratownikiem medycznym, podczas których zapoznawani byli z zasadami bezpiecznego zachowania się w czasie ferii, nabywali umiejętności zachowania się wobec zagrożeń różnego typu, pogłębiali wiedzę na temat bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym oraz ćwiczyli udzielanie pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 106-127)

W roku szkolnym 2014/2015 w każdej z siedmiu grup świetlicowych w SP realizowano zajęcia, w bloku tematycznym: „Bezpieczna droga do szkoły” lub „Wychowanie komunikacyjne”.
(dowód: akta kontroli str. 55)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Szkoła zapewniła uczniom możliwość poszerzenia i utrwalenia wiedzy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz akcji i programów edukacyjnych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie w Szkole odpowiedniej organizacji egzaminu na kartę rowerową, w szczególności zadbanie aby był on przeprowadzany przez osoby określone w art. 65 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami oraz rzetelnie udokumentowany.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

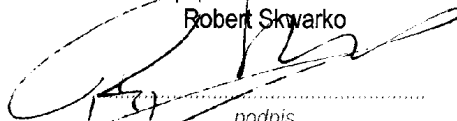
Białystok, dnia 25 kwietnia 2016 r.

Kontroler
Beata Pawłowska
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICE DYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis